

Dosarul nr. 1ra-2017/2021
1-17212388-01-1ra-01102021

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Plămădeală Ghenadie, Cobzac Elena

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2021, în cauza penală privindu-i pe

Morari Ghenadie XXXXX, născut la XXXXX, originar din raionul XXXXX, domiciliat în mun. XXXXX;

Anesti Grigore XXXXX, născut la XXXXX, originar din raionul XXXXX, domiciliat în mun. XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 24.11.2017 – 23.12.2019 (prima instanță);
2. 03.02.2020 – 26.05.2021 (instanța de apel);
3. 01.10.2021 – 02.02.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 23 decembrie 2019, Morari Ghenadie și Anesti Grigore au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal la câte 5 ani închisoare, fiecare, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat pentru o perioadă de probațiune de câte 4 ani, fiecăruia.

Totodată, a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că la data de 31 octombrie 2017, aproximativ la ora 20:00, Morari Ghenadie și Anesti Grigore, acționând împreună și de comun acord, aflându-se pe str. Burebista 54, mun. Chișinău, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aplicând violență nepericuloasă asupra cet. Dumbrava Liudmila, manifestată prin aplicarea loviturilor cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului său, în mod deschis au sustras de la aceasta un cercel din argint în valoare de 200 lei, o geantă în valoare de 500 lei în care se aflau bani în sumă de 4500 lei, un încărcător pentru telefon mobil de model „Nokia” în valoare de 70 lei, 2 carduri bancare „Moldindconbank” pe numele

acesteia, o pereche de mănuși din piele în valoare de 100 lei, acte personale și de serviciu, după care, cu bunurile sustrase au părăsit locul comiterii faptei într-o direcție necunoscută, prin ce i-au cauzat cet. Dumbrava Liudmila o daună material în proporții considerabile, în sumă totală de 5370 lei și dureri fizice.

Astfel, acțiunile inculpaților Morari Ghenadie și Anesti Grigore au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, ca jaf, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșit de două persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei, cu cazarea de daune în proporții considerabile.

2. Sentința nominalizată a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei, cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpaților să le fie stabilită pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, a câte 5 ani închisoare, pentru fiecare, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cererii de apel, acuzarea a invocat că pedeapsa stabilită inculpaților pentru infracțiunea comisă este prea blândă în raport cu gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, cu personalitatea inculpaților, care anterior au fost condamnați pe infracțiuni similare de sustragere și sunt învinuiți în comiterea unei infracțiuni grave, săvârșită cu intenție și participație, pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoare pînă la 7 ani, inclusiv.

La fel, partea acuzării a susținut că la stabilirea pedepsei, prima instanță a ignorat principiul individualizării pedepsei, nu a luat în considerație caracterul și gravitatea infracțiunii comise, motivul și scopul celor comise, și, neținîndu-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării inculpaților, greșit a aplicat în privința acestora pedeapsa cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în temeiul art. 90 Cod pnal.

2.1. În apelul declarat de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpaților Morari Ghenadie și Anesti Grigore s-a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei, cu adoptarea unei hotărâri de achitare în privința ambilor inculpați, din motiv că inculpații au pledat pe tot parcursul procesului penal nevinovați, or, nedeclararea apelului de către aceștia din cauza poziției sociale, materiale și morale, nu presupune acceptarea acuzării înaintate ca fiind întemeiată.

A mai relatat apărarea că deși prima instanță a invocat în sentința adoptată că partea vătămată i-ar fi recunoscut pe inculpați la etapa urmăririi penale, însă, în cadrul ședinței de judecată, la examinarea cauzei în fond, unde inculpații erau îmbrăcați în aceleași haine ca la reținerea lor din 03 noiembrie 2017, partea vătămată foarte greu a putut răspunde dacă inculpații din sala ședinței de judecată sunt persoanele care au jefuit-o.

Mai mult, apărarea a atras atenția asupra faptului că procesele-verbale de recunoaștere a persoanei au fost întocmite fără prezența apărătorului bănuiților, ca ulterior să fie folosite ca probe împotriva acestora în susținerea învinurii. La fel, apărarea a subliniat încălcările admise de către organul de urmărire penală atât la efectuarea percheziției de la domiciliul bănuitului Morari Ghenadie, cât și la alte

acțiuni de urmărire penală.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2021 a fost respins, ca tardiv, apelul declarat de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpaților Morari Ghenadie și Anesti Grigore, iar apelul declarat de către procuror, a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței primei instanțe.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a stabilit vinovăția inculpaților Morari Ghenadie și Anesti Grigore de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, fiind dovedită prin cumulul de probe administrate la materialele cauzei.

Cu referire la apelul declarat de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpaților Morari Ghenadie și Anesti Grigore, instanța de apel a notat că este depus în afară termenului legal, fapt confirmat prin probele anexate la materialele dosarului, din care rezultă că sentința primei instanțe a fost pronunțată la data de 23 decembrie 2019 (f.d.192, Vol. I). Potrivit procesului verbal al ședinței de judecată din data de 23 decembrie 2019, atunci când s-a pronunțat sentința pe cazul penal nominalizat, au fost prezenți apărătorul inculpaților Tatiana Tampei și inculpații Morari Ghenadie și Anesti Grigore (f.d.186, verso, Vol. I).

Totodată, instanța de apel a menționat că potrivit recipisei anexate la materialele cauzei, se atestă că inculpații Morari Ghenadie și Anesti Grigore au recepționat contra semnătură copia sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 23 decembrie 2019 (f.d.198, Vol. I). La data de 15 mai 2020, de către avocatul Tatiana Tampei în numele inculpaților a fost depusă cererea de apel împotriva sentinței primei instanțe, fiind astfel încălcat termenul de declarare a apelului, prevăzut de art. 402 Cod procedură penală.

Referitor la apelul declarat de către partea acuzării, instanța de apel a reiterat că prima instanță, la stabilirea pedepsei inculpaților pentru infracțiunea comisă, a ținut cont de prevederile art. 6, 61, 75-77, 90 Cod penal, astfel, corect ajungând la concluzia de a aplica, în privința acestora o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Așadar, instanța de apel a reiterat că nu este rațional ca inculpații Morari Ghenadie și Anesti Grigore să ispășească real pedeapsa cu închisoare, deoarece nu au antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, sunt angajați în câmpul muncii. Or, pericolul de a fi anulată suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, în cazul încălcării condițiilor termenului de probă, va îndrepta comportamentul inculpaților la corectare, la respectarea ordinii stabilite în societate, precum și la respectarea legilor.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, invocându-se temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, se solicită casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul, în susținerea cerințelor recursului ordinar declarat a subliniat că instanța de apel a individualizat greșit atât pedeapsa penală stabilită inculpaților Morari Ghenadie și Anesti Grigore pentru infracțiunea comisă, cât și modul de

executarea a acesteia.

În sprijinul concluziei privind individualizarea greșită a pedepsei penale, acuzarea a subliniat că nu s-au constatat circumstanțe ce ar justifica suspendarea condiționată a pedepsei cu închisoarea, or, personalitatea inculpaților nu prezintă garanțiile unei bune conduite, care ar fi permis instanțelor de fond de a da dovadă de clemență în privința respectivilor.

Subsidiar, notează că pedeapsa stabilită inculpaților Morari Ghenadie și Anesti Grigore cu suspendare condiționată a executării acesteia pentru infracțiunea prevăzută de art.187 alin.(2) lit. b), e), f) Cod penal, care este o infracțiune din categoria celor grave, este prea blândă și contrară prevederilor art. 61 Cod penal.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că recurentul invocă temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, care stabilesc, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când: 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;* 10) *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Pornind de la analiza cererii de recurs declarată de către procuror, Colegiul penal constată că, în esență, titularul acesteia critică decizia instanței de apel sub aspectul *menținerii aplicării prevederilor art. 90 Cod penal de către instanța de apel în privința inculpaților Morari Ghenadie și Anesti Grigore, recunoscuți vinovați și condamnați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, or, „nu s-au constatat circumstanțe ce ar justifica suspendarea condiționată a pedepsei cu închisoarea, iar, personalitatea inculpaților nu prezintă garanțiile unei bune conduite, care ar fi permis instanțelor de fond de a da dovadă de clemență în privința respectivilor”.*

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal reține că argumentele invocate în cererea de recurs nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei și în contextul ce urmează va puncta raționamentele care au stat la baza respingerii acestora.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal subliniază că prin criteriile generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Parcursul acestor considerente relevă că, persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Subsidiar, Colegiul penal notează că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Raportînd la caz cele consemnate supra, Colegiul penal reține că instanța de apel corect a statuat asupra faptului că, prima instanță a acordat deplină eficiență

prevederilor art. 61, 75 Cod penal și corect a ajuns la concluzia privind stabilirea inculpațiilor Morari Ghenadie și Anesti Grigore, pentru infracțiunea comisă, a unei pedepse sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia, pe o perioadă de probațiune de 4 ani, fiecăruia, pedeapsa fiind în limitele prevederilor legale, or temei de agravare a pedepsei, în aspectul propus de procuror, nu a fost stabilit.

Privitor la argumentele recurentului prin care se invocă că „pedeapsa stabilită inculpațiilor Morari Ghenadie și Anesti Grigore cu suspendare condiționată a executării acesteia pentru infracțiunea prevăzută de art. 187 alin.(2) lit. b), e), f) Cod penal, care este o infracțiune din categoria celor grave, este prea blândă și contrară prevederilor art. 61 Cod penal”, Colegiul penal reiterează că criticile privind blândețea pedepsei stabilite inculpațiilor pentru infracțiunea comisă, au fost menționate, inclusiv, în apelul procurorului declarat la 02 ianuarie 2020 (f.d. 204-205, Vol. I), asupra cărora instanța de apel s-a expus detaliat (f.d. 63-65, Vol. II), și anume, „nu este rațional ca inculpații Morari Ghenadie și Anesti Grigore să ispășească real pedeapsa cu închisoare, deoarece nu au antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, sunt angajați în câmpul muncii. Or, pericolul de a fi anulată suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, în cazul încălcării condițiilor termenului de probă, va îndrepta comportamentul inculpațiilor la corectare, la respectarea ordinii stabilite în societate, precum și la respectarea legilor”.

Relevant, instanța de recurs ordinar consideră a se menționa, inclusiv, faptul că potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată al instanței de apel din 12 mai 2021 (f.d. 44, Vol. II), partea vătămată Dumbrava Liudmila nu s-a prezentat în ședințele de judecată, dispunându-se examinarea cauzei în lipsa acesteia. Mai mult, potrivit sentinței primei instanțe, partea vătămată Dumbrava Liudmila, a menționat că „nu dorește nimic de la inculpați, nu va înainta acțiune civilă și în cazul în care inculpații vor fi găsiți vinovați, pedeapsa o va lăsa la aprecierea instanței de judecată” (f.d. 193 verso, Vol. I).

Subsidiar, instanța de recurs ordinar stabilește, ca nefondate, alegațiile acuzării cu privire la faptul că, inculpații urmează a executa real pedeapsa cu închisoare, or, în cauza *Varga și alții vs. Ungaria* din 10 martie 2015 (în special § 105) Curtea a concluzionat că „nu este de competența Curții să indice statelor modul în care ar trebui organizate sistemele lor politice și închisoare penală. Aceste aspecte ridică o serie de probleme juridice și practice complexe care, în principiu, depășesc funcția judiciară a Curții. Cu toate acestea, Curtea ar aminti în acest context, recomandările Comitetului de Miniștri care invită statele să încurajeze procurorii și judecătorii de a folosi cât mai mult posibil alternativele la detenție, în scopul de a rezolva problema creșterii numărului deținuților din închisori” (*a se vedea în special Recomandarea nr. R (99) 22 și Recomandarea Rec (2006) 13 a Comitetului de Miniștri*).

În aserțiunea dată, Colegiul penal consideră că instanța de apel a concluzionat just că inculpații urmează să-și ispășească pedeapsa fără privarea de libertate, iar în perioada de probațiune de 4 ani, fiecăruia, urmează să manifeste un comportament exemplar, să nu săvârșească alte infracțiuni și prin comportare exemplară și muncă

cinstită, să îndreptățească încrederea ce li s-a acordat.

Prin urmare, se atestă că instanța de apel corect a adoptat soluția în cauză, or, totodată s-a pus în balanță și faptul că executarea reală a pedepsei cu închisoarea, precum și o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce, în circumstanțele particulare ale speței deferită judecării poate duce la consecințe contrare scopului urmărit de legea penală.

Astfel, motivarea deciziei instanței de apel, în care s-a expus argumentat pe chestiunile esențiale supuse atenției sale, descrisă și la pct. 3., 3.1. al prezentei decizii, în virtutea corectitudinii acesteia și pentru a evita repetări inutile, se acceptă și se însușește de instanța de recurs ordinar, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61*), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Pe cale de consecință, avînd în vedere cele expuse supra, Colegiul penal indică că nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectul contestat, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

6. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2021, în cauza penală privindu-i pe **Morari Ghenadie XXXXX, Anesti Grigore XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **03 martie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Cobzac Elena